

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 04.12.2014, sp. zn. 30 Cdo 3947/2013, ECLI:CZ:NS:2014:30.CDO.3947.2013.1

Číslo: 36/2015

Právní věta: Evidence osoby v materiálech Státní bezpečnosti není nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) bez zřetele k tomu, že soud určil, že šlo o evidenci neoprávněnou.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.12.2014

Spisová značka: 30 Cdo 3947/2013

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost státu za škodu, Promlčení, Zadostiučinění (satisfakce)

Předpisy: § 32 předpisu č. 82/1998Sb.

§ 9 odst. 1 předpisu č. 279/1992Sb.

§ 9 odst. 1 předpisu č. 451/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e r o z s u d k e m z e d n e 1 5 . 5 . 2 0 1 3 p o t v r d i l r o z s u d e k O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 7 , k t e r ý m b y l a z a m í t n u t a ž a l o b a , j í ž s e ž a l o b c e d o m á h a l n á h r a d y š k o d y a n e m a j e t k o v é ú j m y p o d l e z á k o n a č . 8 2 / 1 9 9 8 S b . , o o d p o v ě d n o s t i z a š k o d u z p ů s o b e n o u p ř i v ý k o n u v e ř e j n é m o c i r o z h o d n u t í m n e b o n e s p r á v n ý m ú ř e d n í m p o s t u p e m a o z m ě n ě z á k o n a Č e s k é n á r o d n í r a d y č . 3 5 8 / 1 9 9 2 S b . , o n o t á ř í c h a j e j i c h č i n n o s t i (n o t á ř s k ý ř á d) (d á l e j e n „ O d p š k “) . U p l a t n i l j e d n a k n á r o k n a n á h r a d u š k o d y v e v ý š i 1 8 2 7 3 9 9 K č (u š l á č i s t á m z d a z a o b d o b í o d 1 . 1 0 . 2 0 0 7 d o 3 1 . 1 2 . 2 0 1 0 v e v ý š i 9 2 5 5 0 9 K č , r o z d í l n a o d c h o d n ě m v e v ý š i 4 7 4 3 0 K č a r o z d í l n a v ý s l u h o v ě m p ř í s p ě v k u v e v ý š i 8 5 4 4 6 0 K č) a d á l e n á r o k n a n á h r a d u n e m a j e t k o v é ú j m y v e v ý š i 2 0 0 0 0 0 K č .

O d v o l a c í s o u d v y š e l z e s k u t k o v ě h o s t a v u z j i š t ě n ě h o s o u d e m p r v n í h o s t u p n ě . Ž a l o b c e b y l j a k o p ř í s l u š n í k P o l i c i e Č R o d 1 . 1 . 2 0 0 7 , n a d o b u u r č i t o u d o 3 1 . 1 2 . 2 0 1 0 , u s t a n o v e n n a s l u ž e b n í m í s t o v e d o u c í h o o d d ě l e n í j a k o k o m i s a ř . P ř e d p o k l a d e m p r o z a ř a z e n í d o t ě t o f u n k c e b y l o d l e z á k o n a č . 2 7 9 / 1 9 9 2 S b . , o n ě k t e r ý c h d a l š í c h p ř e d p o k l a d e c h p r o v ý k o n n ě k t e r ý c h f u n k c í o b s a z o v a n ý c h u s t a n o v e n í m n e b o j m e n o v á n í m p ř í s l u š n í k ů P o l i c i e Č R a p ř í s l u š n í k ů V ě z e n š k é s l u ž b y Č R , s p l n ě n í p o d m í n e k § 3 o d s t . 1 c i t o v a n ě h o z á k o n a (t z v . n e g a t i v n í l u s t r a c n í o s v ě d č e n í) . D n e 1 3 . 7 . 2 0 0 7 v y d a l o M i n i s t e r s t v o v n i t r a Č R l u s t r a c n í o s v ě d č e n í , p o d l e k t e r ě h o b y l ž a l o b c e o s o b o u e v i d o v a n o u v e s m y s l u § 3 o d s t . 1 , p í s m . c) z á k o n a č . 2 7 9 / 1 9 9 2 S b . T a t o s k u t e č n o s t v e d l a k p r o p u š t ě n í ž a l o b c e z e s l u ž e b n í h o p o m ě r u k e d n i 3 0 . 9 . 2 0 0 7 . R o z s u d k e m M ě s t s k ě h o s o u d u v P r a z e z e d n e 1 7 . 3 . 2 0 1 1 b y l a v ř í z e n í

proti žalované na ochranu osobnosti deklarována neoprávněnost evidence žalobce v materiálech bývalé Vojenské kontrarozvědky s odůvodněním, že žalovaná neprokázala, že žalobce dal k zařazení do evidence Vojenské kontrarozvědky svůj souhlas. Před podáním žaloby v souzené věci uplatnil žalobce předmětný nárok u žalované dne 15. 6. 2011.

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že vydání lustračního osvědčení nepředstavuje nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 OdpŠk, pokud bylo prokázáno, že žalovaná postupovala zcela na základě a v mezích zákona a osvědčení je ve vztahu ke konkrétním skutečnostem i věcně správné. Žalobce však v řízení tvrdil, že nesprávný úřední postup spočíval v samotném zařazení žalobce do evidence spolupracovníků bývalé Vojenské kontrarozvědky, přičemž příčinná souvislost měla být zjišťována mezi tímto postupem a žalobci vzniklou škodou. Odvolací soud uvedl, že ani právní posouzení příčinné souvislosti mezi uvedenými skutečnostmi nevede k závěru o důvodnosti žaloby. Předně nárok na náhradu nemajetkové újmy je ve smyslu § 32 odst. 3 OdpŠk promlčen. Žalobce se o vzniku újmy dozvěděl nejpozději v době skončení služebního poměru, tj. 30. 9. 2007. Šestiměsíční subjektivní promlčecí doba tedy uplynula dříve, než žalobce uplatnil svůj nárok u žalované (15. 6. 2011). Pokud jde o nárok na náhradu škody, důvodem jejího vzniku bylo propuštění ze služebního poměru, nikoliv vydání lustračního osvědčení, tedy nelze dovodit příčinnou souvislost mezi evidencí žalovaného ve svazcích bývalé Vojenské kontrarozvědky a peněžní ztrátou. Typově jde o nároky z (neplatného) propuštění ze služebního poměru, které nelze ani teoreticky přiznat z titulu odpovědnosti státu za škodu.

Rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu napadl žalobce dovoláním, přičemž splnění předpokladů přípustnosti dovolání spatřuje v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného (a z části i procesního) práva, jež dosud v soudní praxi vyřešena nebyla, resp. v části byla řešena jinak a nepochybně ve světle pozdější judikatury má být řešena jinak. Za tuto otázku dovolatel považuje vztah nezákonné evidence a s tím související vydání pozitivního lustračního osvědčení a odpovědnosti dotčeného úřadu za nesprávný úřední postup ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. Jako dovolací důvod uvádí dovolatel nesprávné právní posouzení věci. Dovolatel namítá:

a) Je-li postavena najisto nezákonnost evidence dovolatele ve svazku bývalé Vojenské kontrarozvědky, pak je třeba uzavřít, že postup státní moci byl od počátku nepochybně podřaditelný pod pojem nesprávný úřední postup.

b) Na základě nesprávného úředního postupu byl dovolatel propuštěn ze služebního poměru. Soudem podsouvaná snaha označit takový nárok jako teprve následný, stojící vůči „zaměstnavateli“, je typickým příkladem upření práva zužujícím výkladem příčinné souvislosti. Uplatnit nárok vůči zaměstnavateli nebylo lze, neboť ten jednal na základě zákonem uložené povinnosti a byl bez možnosti přezkumu vázán lustračním osvědčením vydaným jiným orgánem státní moci.

c) Nikoliv dnem rozvázání služebního poměru, ale teprve právní mocí rozhodnutí soudu byla postavena napevno existence nesprávného úředního postupu a též i osoba škůdce. U imateriální újmy pak ani jiný výklad není možný, neboť ustanovení § 32 odst. 3 OdpŠk prodlužuje promlčecí lhůtu na 6 měsíců po skončení řízení, v němž k nesprávnému postupu došlo. Je-li nesprávným postupem nezákonná evidence ve svazku Státní bezpečnosti (dále jen „StB“), pak taková lhůta nutně neskončí dříve, než uplynutím šesti měsíců od právní moci deklaratorního rozsudku.

Dovolatel navrhuje, aby soud obě napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve vyjádření k dovolání zcela ztotožňuje se závěry soudu druhého stupně a navrhuje, aby

dovolací soud svým rozsudkem dovolání zamítl.

Nejvyšší soud v části výroku I. a ve výroku II. dovolání zamítl, ve zbylém rozsahu dovolání odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 (viz čl. II., bod 7 zákona č. 404/2012 Sb.).

Dle ustanovení § 32 OdpŠk:

„(1) Nárok na náhradu škody podle tohoto zákona se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Je-li podmínkou pro uplatnění práva na náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží promlčecí doba ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí.

(2) Nejpozději se nárok promlčí za deset let ode dne, kdy poškozenému bylo doručeno (oznámeno) nezákonné rozhodnutí, kterým byla způsobena škoda; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví.

(3) Nárok na náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona se promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Vznikla-li nemajetková újma nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, neskončí promlčecí doba dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo.“

Odvolací soud postavil své rozhodnutí ohledně náhrady nemateriální újmy na závěru, že případný nárok dovolatele je promlčen. Tento závěr odvolacího soudu nemůže založit přípustnost dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř., neboť odpovídá ustálené judikatuře Nejvyššího soudu (viz např. rozsudek z 19. 1. 2011, sp. zn. [25 Cdo 1896/2009](#), promítnutí jeho základu do rozsudku velkého senátu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. [31 Cdo 619/2011](#), uveřejněného pod R 115/2012, nebo do rozsudku z 23. 4. 2013, sp. zn. [30 Cdo 2387/2012](#), uveřejněného pod R 72/2013). Ustanovení § 32 odst. 3 OdpŠk spojuje počátek běhu promlčecí doby (lhůty) s okamžikem, kdy se poškozený o vzniklé nemajetkové újmě dozvěděl. Proto, odůvodňuje-li dovolatel vznik nemajetkové újmy jeho neoprávněnou evidencí v materiálech Státní bezpečnosti, pak - odhlédnuto v této souvislosti od toho, zda je správný jeho názor, že tomu předcházela nesprávný úřední postup ve výkonu veřejné moci - se o této evidenci nejpozději dozvěděl ke dni vydání pozitivního lustračního osvědčení, tj. 13. 7. 2007. Nepochybnou vědomost o vzniku nemateriální újmy odvolací soud spojil s okamžikem skončení služebního poměru (30. 9. 2007), neboť již v té době počal dovolatel pociťovat projevy snížení své vážnosti ve společnosti spoluobčanů. Rozhodně se nelze ztotožnit s názorem dovolatele, že až okamžikem vydání deklaratorního rozsudku o neoprávněnosti evidence dovolatele v materiálech StB se dozvěděl o existenci nesprávného úředního postupu, osobě škůdce a vzniklé nemajetkové újmě. Naopak z okolnosti, že dovolatel toto řízení vedl, vyplývá jeho vědomost o daných skutečnostech. Nárok na náhradu nemajetkové újmy dle zákona č. 82/1998 Sb. způsobené nesprávným úředním postupem není podmíněn předcházejícím soudním rozhodnutím, které by deklarovalo nesprávný úřední postup. V samotném řízení dle zákona č. 82/1998 Sb. je pro přiznání nároku na náhradu nemateriální újmy (i škody) soud - obecně - oprávněn a povinen zkoumat, zda k nesprávnému úřednímu postupu došlo. Řízení na ochranu osobnosti dle ustanovení občanského zákoníku, případně řízení o určení neoprávněnosti evidence, nesouvisí s řízením dle zákona č. 82/1998 Sb., tudíž nijak neovlivňuje běh promlčecí lhůty.

Přípustnost dovolání nemůže založit ani námitka dovolatele, že z ustanovení § 32 odst. 3, věta druhá, OdpŠk vyplývá, že promlčecí lhůta nutně neskončí dříve, než uplynutím šesti měsíců od právní moci deklaratorního rozsudku. Dovolatel zjevně pomíjí, že dané ustanovení odkazuje na § 13 odst. 1, větu druhou a třetí, a § 22 odst. 1, větu druhou a třetí, OdpŠk. Daná ustanovení se zabývají nesprávným úředním postupem spočívajícím v porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě, případně ve lhůtě přiměřené, není-li lhůta zákonem stanovena. Dovolatel se však v řízení nedomáhal náhrady újmy vzniklé nepřiměřenou délkou řízení, ale újmy vzniklé neoprávněnou evidencí v materiálech StB. Nehledě k tomu, že k dovolatelem tvrzenému nesprávnému úřednímu postupu, evidenci v materiálech StB, nedošlo v soudním řízení, jímž byla neoprávněnost evidence deklarována.

Ohledně nároku na náhradu nemajetkové újmy lze uzavřít, že se Nejvyššímu soudu zjevně neotevřela možnost posouzení důvodnosti jeho uplatnění, v daném případě muselo být uplatnění nároku, jenž vznikl již v souvislosti s vydáním lustračního osvědčení – se zřetelem k časovým okolnostem – jeho prosazování vždy pokládáno v důsledku námítky promlčení ze strany žalované za soudně nevymahatelné. Vyšel-li zde proto odvolací soud s ohledem na hospodárnost soudního řízení (viz R 29/1983, k němuž se Nejvyšší soud přihlašuje i ve své soudobé rozhodovací praxi – např. rozsudkem z 29. 9. 2009, sp. zn. [25 Cdo 2891/2007](#), nebo rozsudkem ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2614/2011](#)) z toho, že bude řešit otázku soudní (ne)vymahatelnosti uplatněného nároku pro námitku promlčení souladně s do úvahy připadající judikaturou Nejvyššího soudu, nemůže dovolání proti takovému jeho rozhodnutí založit přípustnost dovolání a bylo třeba je za postupu dle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítnout.

Stran nároků na náhradu škody Nejvyšší soud předesílá, že žalobní konstrukce založená na tvrzení skutečností, které žalobce pokládá za významné a jimiž vysvětluje uplatňování nároků, neumožňuje jiné právní posouzení, nežli v poměrech právní úpravy zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tím, že žalobce zjevně přijímá v této konstrukci stav ukončení jeho služebního poměru jako zákonného (podle obsahu spisu čelil této skutečnosti neúčinně až do úrovně soudního správního přezkumu), nelze mít takové nároky za „typově z (neplatného) propuštění ze služebního poměru“, jak je poněkud nepřesně charakterizuje odvolací soud, neboť jejich posuzování jako nároků souvisejících se služebním poměrem zde není vůbec ve hře. Žaloba stojí na tom, že jde o škodu (ostatně i obsah škody je tak propočítáván), která vznikla neoprávněnou evidencí žalobce v materiálech StB, tím je vymezen i předmět tohoto soudního řízení. Žaloba tak zřetelně obchází zpochybnění oprávněnosti ukončení služebního poměru, a těží ze skutečnosti příznivého výsledku řízení o ochranu žalobcovy osobnosti o neoprávněnosti evidence jeho osoby v takových materiálech.

Odvolací soud postavil své rozhodnutí ohledně náhrady škody na dvou závěrech, že totiž vydání lustračního osvědčení nepředstavuje nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 OdpŠk, a posléze že není dána příčinná souvislost mezi evidencí dovolatele v materiálech StB a vzniklou škodou. Dovolatelovy argumenty zakládají přípustnost jeho dovolání, neboť otázka obsažená v prvním závěru odvolacího soudu nebyla dosud v rozhodování odvolacího soudu řešena.

Odvolací soud k ní implicitně zaujal negativní postoj, i k dovolatelově právnímu názoru, dle něž neoprávněná evidence je onou příčinou nesprávného úředního postupu, když vyjádřil, že jakákoliv evidence osoby v materiálech StB – bez ohledu na výsledek řízení o ochranu osobnosti – nemůže být nesprávným úředním postupem.

Tento právní názor má i Nejvyšší soud za správný.

Povahou lustračního osvědčení se zabýval Ústavní soud v rozhodnutích ze dne 30. 5. 1994, sp. zn. [II. ÚS 1/93](#), a ze dne 30. 6. 1998, sp. zn. [I. ÚS 357/97](#), přičemž uvedl, že „se nejedná o rozhodnutí správního orgánu, nýbrž o akt (veřejnou listinu), kterým Ministerstvo vnitra jako kompetentní orgán osvědčuje existenci nebo neexistenci určité jemu známé skutečnosti nebo stavu, který nastal nebo

trvá. Samotná registrace osoby zjevně nebyla výsledkem jakéhokoliv občanskoprávního či správního rozhodování, tedy výkonem veřejné moci ve smyslu soudobé právní terminologie. Tomu odpovídá i deklaratorní charakter osvědčení, kdy Ministerstvo vnitra v něm podle podkladů obsažených v registru svazků bývalé StB osvědčuje na základě zmocnění daného mu ustanovením § 9 odst. 1 zákona č. 451/1991 Sb. existenci či neexistenci určitého stavu, tj. zda v těchto podkladových materiálech shledalo skutečnosti uvedené v § 2 zákona č. 451/1991 Sb. Ministerstvo vnitra není podle citovaného zákona oprávněno měnit lustrační osvědčení ani poté, co bylo soudem určeno, že osoba byla evidována neoprávněně, neboť lustrační osvědčení toliko osvědčuje, že osoba byla evidována.“ Správní orgán tak při vydávání lustračního osvědčení nijak neověřuje, zda daná osoba je ve zkoumaných materiálech evidována oprávněně, či nikoliv. Tato otázka může být předmětem až soudního řízení.

Z výše uvedeného vyplývá, že důsledkem evidence osoby v materiálech StB je vydání pozitivního lustračního osvědčení a deklarace takového historického stavu, a to i v případě, že se jedná o evidenci neoprávněnou. Skutečnost evidence určitého stavu má tak historický význam, ať již stavu bylo dosaženo „správným“ či „nesprávným úředním postupem“ z hlediska soudobého pozitivně právního přístupu. Z téhož úhlu pohledu přistoupil stát k jejímu využití a konstruoval na ní její právní důsledky zákonem č. 279/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a dalšími zákony na tento předpis odkazujícími. Hodnotová disproporce mezi totalitním státem a jeho nástupcem, jenž se i svou Ústavou přihlásil k tomu, že je právním státem, byla k odstranění dříve nastalých křivd řešena v celé řadě rehabilitačních, restitučních a jiných zákonů. Ochrana proti neoprávněné evidenci osoby v archivech StB byla ponechána obecným právním prostředkům, z nichž v praxi byl využíván dotčenými individuálně institut ochrany osobnosti. Tento prostředek žalobce využil a dosáhl úspěchu. Na základě toho nyní usiluje o kompenzaci nespravedlnosti plynoucí z rozporu aplikace platných právních norem v rovině služebního poměru a stavu jeho ochráněné integrity cestou tvrzení o nesprávném úředním postupu totalitního státu.

Aplikovat však současné výklady pojmu nesprávného úředního postupu mechanickým poukazem na kontinuitu státní subjektivity nedemokratického státu a jeho právního nástupce (jak to činí žaloba) by znamenalo hrubě opomíjet smysl a účel jim vlastních právních zásad, norem a nástrojů. Připouští-li právní stát ochranu v totalitní minulosti neoprávněně evidovaného jednotlivce, tím ještě pasivně a absolutně nepřijímá odpovědnost za pochybné „úřední“ postupy založené na zcela jiných základních politických, společenských a mravních hodnotách - viz zákon č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

Výsledný stav ochrany jednotlivce projevující se v soudní deklaraci neoprávněnosti jeho evidence v materiálech StB nemůže, stejně jako samotná evidence kvalifikované formy spolupráce, založit stav nesprávného úředního postupu ve smyslu soudobé zákonné úpravy a žaloba je již proto nedůvodná, neboť je v podstatě založena na neexistujícím právním důvodu.

Ohledně otázky příčinné souvislosti mezi evidencí dovolatele v materiálech StB a vzniklou škodou spočívající v ušlé mzdě, rozdílu na odchodném a rozdílu na výsluhovém příspěvku, dlužno dodat, že otázka příčinné souvislosti mezi škodnou událostí a konkrétní škodou je otázkou skutkovou. Právním posouzením je však vymezení, mezi jakou škodou a jakou skutečností má být příčinná souvislost zjišťována. Ústavní soud v nálezu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. [I. ÚS 312/05](#), uvedl: „V rozhodnutích týkajících se náhrady škody jsou obecné soudy kromě jiného povinny řádně odůvodnit existenci či absenci příčinné souvislosti mezi jednáním potencionálního škůdce a vzniklou škodou. Základní obsahovou náležitostí odůvodnění rozhodnutí o příčinné souvislosti musí být úvaha o kritériích, kterými se odlišují právně podstatné příčiny od příčin právně nepodstatných, a aplikace těchto kritérií na konkrétní případ.“ Zmíněná úvaha o kritériích, kterými se odlišují právně podstatné příčiny od příčin právně nepodstatných, je rovněž otázkou právní.

Ustálená judikatura Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. [30 Cdo 3731/2011](#), ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. [25 Cdo 2142/2007](#), ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. [30 Cdo 509/2013](#)) se při řešení otázky příčinné souvislosti v případě více skutečností vedoucích k témuž škodlivému následku přiklání k závěrům uvedeným v komentářové literatuře: „Škodlivý následek nemusí vzniknout jen z jedné příčiny. Rozhodující je, zda – nebýt této skutečnosti – ke škodě by nedošlo, nebo naopak, zda škodlivý následek by nastal i bez této skutečnosti. Z tohoto hlediska je třeba rozlišit, zda v konkrétním případě více skutečností (více příčin) spolupůsobilo k témuž škodlivému následku nebo zda jedna skutečnost vylučuje jinou. Zásadně je třeba vycházet z toho, že každé jednání či opomenutí, bez něhož by následek nenastal, neztrácí svůj charakter příčiny jen proto, že k němu přistoupí další okolnost, jež při vzniku škody spolupůsobí. Podstatné je, zda toto jednání zůstává tou skutečností, bez níž by ke škodlivému následku nedošlo, nebo zda nová skutečnost působí jako výlučná příčina, která – bez ohledu na původní okolnosti – samostatně způsobila následek. V takovém případě došlo k přerušení příčinné souvislosti mezi vznikem škody a původními okolnostmi.“ (viz Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1206).

Odvolací soud uzavřel, že výlučnou příčinou vzniku hmotné škody bylo (neplatné) propuštění dovolatele ze služebního poměru. Dle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 279/1992 Sb.: „Nesplňuje-li policista nebo příslušník předpoklady pro výkon funkce uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) až e) a v § 5 odst. 1 písm. b) až e), považuje se to za důvod pro skončení služebního poměru propuštěním. Služební orgán rozhodne o propuštění policisty nebo příslušníka ze služebního poměru nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy důvod pro propuštění zjistil.“

Při vydání pozitivního lustračního osvědčení nemá služební orgán jinou možnost než rozhodnout o propuštění daného příslušníka ze služebního poměru, rozhodující je tu zjevně stav v okamžiku propuštění. Právní předpisy neumožňují ani takový postup, aby v případě probíhajícího řízení o určení neoprávněnosti evidence služební orgán s propuštěním vyčkal až do skončení tohoto soudního řízení. Je tudíž zřejmé, že propuštění dovolatele ze služebního poměru bylo nevyhnutelným následkem jeho evidence v materiálech StB.

Dospěl-li odvolací soud k závěru, že propuštění dovolatele ze služebního poměru bylo výlučnou příčinou, která – bez ohledu na původní okolnosti (evidenci dovolatele v materiálech StB) – samotně způsobila následek, vzhledem k výše uvedeným závěrům posoudil tuto otázku nepřesně.

Ačkoliv je rozhodnutí odvolacího soudu co do posouzení příčinné souvislosti mezi evidencí dovolatele v materiálech StB a vzniklou škodou nesprávné, nemá to vliv na celkovou správnost jeho rozhodnutí, neboť již svým prvním závěrem vyloučil odpovědnost žalované, jeho další dovolatelem kritizované, a vskutku kritizovatelné, úvahy byly již pro rozhodnutí nadbytečné.

Jelikož žalovaná v řízení uplatnila námitku promlčení co do celého žalobou uplatněného nároku, měl se odvolací soud zabývat rovněž otázkou promlčení nároku na náhradu škody, Nejvyšší soud zde jen pro pořádek dodává, že námitka promlčení nebyla při zde zaujatých právních názorech v rozhodování přehlédnutelná.

Protože je rozhodnutí odvolacího soudu ve výsledku správné, Nejvyšší soud dovolání v jeho přípustné části za postupu dle § 243d odst. 1 o. s. ř. zamítl a rozhodl o náhradě nákladů dovolacího řízení v souladu s § 243b a § 142 odst. 1 o. s. ř. – v dovolacím řízení úspěšné žalované však žádné náklady nevznikly.